

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(září 2019)

Zpráva o právech obviněných v praxi

Agentura EU pro základní práva (FRA) publikovala dne 27. září svou zprávu na téma “Práva v praxi: přístup k obhájci a procesní práva v trestních řízeních a řízeních o evropském zatýkacím rozkazu”. Zpráva poukazuje na to, jak členské státy aplikují některá klíčová procesní práva v praxi. Ze zprávy zejména vyplývá, že:

- Obecně policie informuje obviněné o jejich právech, ale praxe se velmi liší. Informace bývají poskytovány písemně, ústně, někdy prostřednictvím letáku, kterému je obtížné porozumět. Členské státy by měly zajistit, aby obvinění znali svá práva, rozuměli jim a poskytli jim informace jak písemně, tak i ústně v okamžiku kdy se stanou podezřelými. Zvýšená pozornost by měla být věnována v případech, že obviněný nerozumí jazyku, či je stížen duševní chorobou.
- Často se stává, že se obviněný dozví pouze minimální, či nejasné informace o rozsahu obvinění, což velmi znesnadňuje jeho obhajobu. Policejní složky musejí informovat podezřelý/obviněné jasně o veškerých vznesených obviněních a důvodech zatčení bez zbytečného odkladu.
- Právní pomoc nebývá vždy poskytnuta dostatečně rychle a přímo obviněnému, zejména v případech vazby. Členské státy mají zajistit všem obviněným okamžitý, přímý a důvěrný přístup k advokátovi před tím, než proběhne výslech.
- Někdy dochází k situacím, že policie jedná s podezřelým jako se svědkem a neformálně je vyslýchá. Tím však dochází k narušení práva této osoby nevyprávět ve svůj neprospěch.
-

Zpráva rovněž hovoří o evropských zatýkacích rozkazech, zejména zmiňuje nedostatky v jazykových rozdílech, které stěžují obviněným porozumět jejich právům a zejména právu souhlasit s transferem do zahraničí za účelem výslechu. Členské státy by měly zajistit překladatelské a tlumočnické služby, aby obvinění rozuměli obsahu obvinění a obsahu a smyslu evropského zatýkacího rozkazu. Zároveň obvinění mají často potíže se zajištěním obhájce v obou státech. Tento nedostatek vyplývá z jazykových rozdílů, ale rovněž z neznalosti policie ohledně právních systémů jiných států a nevěle zasahovat do cizí jurisdikce.

Kompletní zpráva je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-rights-in-practice-access-to-a-lawyer-and-procedural-rights-in-criminal-and-european-arrest-warrant-proceedings.pdf

Nový předseda a místopředseda Tribunálu EU

Pan **Marc van der Woude** byl dne 27. září 2019 zvolen novým předsedou Tribunálu EU. Tuto funkci bude zastávat po dobu tří let do 31. srpna 2022. Je v této funkci nástupcem pana Marca Jaegera, který byl předsedou Tribunálu od 17. září 2007 do 26. září 2019 a v této volbě nepředložil svoji kandidaturu. Místopředsednické křeslo na stejné období nově obsadil pan **Savvas Papasavvas**.

Bezpečnostní unie: Komise doporučuje zahájit jednání s Japonskem o předávání údajů jmenné evidence cestujících

Evropská komise dne 27. září doporučila Radě EU, aby dala zmocnění k zahájení jednání s Japonskem o dohodě, která umožní předávání a používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR). Jejím účelem je prevence terorismu a závažné nadnárodní trestné činnosti a boj proti nim. Uvedená dohoda stanoví rámec a podmínky pro výměnu údajů PNR, která bude probíhat za plného respektování záruk v oblasti ochrany údajů a Listiny základních práv EU. Dohoda by zejména měla: zabezpečit předávání a používání údajů PNR výhradně k výše uvedenému účelu; stanovit nezbytné záruky a kontroly týkající se ochrany osobních údajů, základních práv a svobod jednotlivců v souladu s požadavky, které ve své judikatuře formuloval Soudní dvůr; omezit přístup k údajům PNR a jejich zpracování výlučně na účely prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání terorismu a jiné závažné nadnárodní trestné činnosti; a zajistit právo cestujících na účinnou správní a soudní nápravu.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://europa.eu/rapid/press-release IP-19-5872 cs.htm>

Společné stanovisko EU-USA k zahájení vyjednávání o usnadnění přístupu k elektronickým důkazům v trestních věcech

Zástupci Evropské komise a zástupci Ministerstva spravedlnosti Spojených států se dne 26. září sešli, aby formálně zahájili vyjednávání dohody mezi EU a USA o usnadnění přístupu k elektronickým důkazům v trestních věcech. Mandáty k jednání Komise byly Radou schváleny dne 6. června 2019. Výstupy z jednání budou poprvé

prezentovány během společného ministerského zasedání EU a USA v rámci Rady pro spravedlnost a vnitřní věci v prosinci tohoto roku.

Úřad evropského veřejného žalobce – jmenování

Evropský parlament a Rada Evropské unie dne 25. září zveřejnily zprávu o jmenování **Laury Kövesiové** na post první evropské nejvyšší žalobkyně. Úřad evropského veřejného žalobce bude nezávislým a decentralizovaným úřadem veřejné žaloby Evropské unie s pravomocí vyšetřovat, stíhat a předvádět před soud pachatele trestných činů ohrožujících rozpočet EU, jako jsou podvody, korupce nebo závažné přeshraniční podvody v oblasti DPH. Nařízení, kterým se zřizuje Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) v rámci posílené spolupráce, bylo přijato 12. října 2017 a vstoupilo v platnost 20. listopadu 2017. Do vzniku nového úřadu se zatím zapojilo 22 členských států EU. Úřad bude sídlit v Lucemburku a Laura Kövesiová bude jmenována na neobnovitelné funkční období sedmi let. Bude pověřena organizací práce Úřadu evropského veřejného žalobce, tedy zastupováním Úřadu, řízením jeho činnosti a zajištěním jeho účinného fungování.

Podrobnější informace jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office_en

Vyjádření komisařky Vestager k rozsudkům Tribunálu ohledně státní podpory ve formě daňové úlevy

Tribunál dne 24. září rozhodl ve dvou případech poskytnutí státní podpory následovně:

- V rozsudku T-755/15 Lucemburko v. Komise a T-759/15 Fiat Chrysler Finance Europe v. Komise Tribunál potvrdil rozhodnutí Komise o tom, že rozhodnutí lucemburských daňových úřadů ve prospěch společnosti Fiat Chrysler Finance Europe lze kvalifikovat jako státní podporu dle čl. 107 SFEU a jednalo se o provozní podporu, která je neslučitelná s pravidly pro fungování vnitřního trhu a uložil společnosti Fiat Chrysler Finance Europe, aby vyčíslenou pomoc Lucembursku vrátila.
- V rozsudku T-760/15 Nizozemsko v. Komise a T-636/16 Starbucks and Starbucks Manufacturing Emea v. Komise Tribunál rozhodl tak, že zrušil rozhodnutí Komise o neslučitelnosti státní podpory, poskytnuté Nizozemskem ve prospěch společnosti Starbucks, s unijním právem, jelikož Komise neunesla důkazní břemeno ohledně existence hospodářské výhody ve smyslu čl. 107 SFEU ve prospěch společnosti Starbucks.

Dle komisařky Margrethe Vestager jsou výše uvedená rozhodnutí klíčovými vodítky pro aplikaci unijních pravidel o státní podpoře v daňové oblasti. Jelikož oba případy mají svá specifika, bude se Komise studiem rozsudků podrobněji věnovat před tím, než případně přistoupí k dalším opatřením. Rozsudky potvrdily, že přestože členské státy mají výlučnou kompetenci v oblasti přímých daní, musejí ji přesto vykonávat

v kontextu unijního práva, např. pravidel o státní podpoře. Tribunál dle komisařky rovněž potvrdil, že přístup Komise k hodnocení, zda dané opatření je selektivní a tvoří výhodu v rámci transakcí mezi skupinou společností, má být založen na zásadě nezávislých tržních cen.

Celní unie: V roce 2018 celníci v EU zadrželi padělané a potenciálně nebezpečné zboží v hodnotě téměř 740 milionů eur

Podle nových údajů, které dne 19. září zveřejnila Evropská komise, se v roce 2018 zvýšil počet případů, kdy bylo při dovozu do EU zachyceno padělané zboží. Počet zabavených zásilek vzrostl z 57 433 v roce 2017 na 69 354 v roce 2018, přestože celkové množství zadržovaných předmětů se ve srovnání s předchozími lety snížilo. V roce 2018 celníci zajistili téměř 27 milionů kusů zboží, které porušovalo práva duševního vlastnictví. Jeho prodejní hodnota činila téměř 740 milionů eur. Hlavní zemí původu zboží, které porušovalo práva duševního vlastnictví, byla i nadále Čína. Nejvíce padělků alkoholických nápojů pocházelo ze Severní Makedonie. Turecko bylo hlavním zdrojem ostatních nápojů, parfémů a kosmetických přípravků. Evropští celníci zachytili vysoký počet padělaných hodinek, mobilních telefonů a příslušenství, inkoustových kazet a tonerů, CD/DVD a štítků, etiket a nálepek z Hongkongu. Počítačové vybavení putovalo do EU především z Indie, cigarety z Kambodže a obaly z Bosny a Hercegoviny.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-5581_cs.htm

Nový podvýbor Evropského parlamentu pro daňové otázky a finanční trestnou činnost

Dne 17. září se Hospodářský a rozpočtový výbor EP usnesl na založení stálého podvýboru pro daňové otázky a finanční trestnou činnost. Předmětný návrh a zejména mandát nového podvýboru musí být následně vypracován a schválen předsednictvím EP. V tiskovém prohlášení frakce Zelených / Evropské svobodné aliance, kteří návrh dlouhodobě prosazovali stojí, že „Parlament konečně bude mít nástroje k proaktivnímu boji proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem a související finanční trestné činnosti. Nyní je na Komisi, aby ukázala své ambice v tomto směru.“

Rada evropských advokátních komor (CCBE) i ČAK již mnohokrát upozorňovaly Evropský parlament, že je nutné zákonné a nezákonné praktiky v daňových oblastech důrazně odlišovat.

Tiskové prohlášení je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.greens-efa.eu/en/article/press/green-light-for-a-permanent-tax-committee/>

Rada posílila politiku EU vůči třetím zemím týkající se mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení

Rada dne 16. září přijala závěry o revidovaných obecných zásadách politiky EU vůči třetím zemím týkajících se mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Revidované obecné zásady poskytují orgánům EU a členským státům EU praktický návod, a to i ohledně širokého spektra nástrojů, které mohou být využity při spolupráci se třetími zeměmi a na mnohostranných fórech pro lidská práva s cílem podporovat pokračující úsilí o vymýcení mučení a jiného špatného zacházení na celém světě. Jejich uplatňování bude sledovat Pracovní skupina Rady pro lidská práva (COHOM), a to ve vhodných případech v úzké spolupráci s dalšími pracovními skupinami Rady.“

Kompletní závěry jsou k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/09/16/for-a-torture-free-world-council-reinforces-eu-policy-towards-third-countries-on-torture-and-other-cruel-inhuman-or-degrading-treatment/>

Komise Ursuly von der Leyenové

Nově zvolená předsedkyně Komise, Ursula von der Leyenová, dne 10. září na tiskové konferenci představila svůj tým a novou strukturu příští Evropské komise. Nová Komise bude podle jejích slov založena na prioritách a ambicích stanovených v klíčových politických směrech. Jádrem činnosti bude potřeba čelit změnám v oblasti klimatu, zaměřit se na technologický vývoj a demografii. Evropská unie podle Leyenové musí převzít celosvětové vedení při přechodu ke zdravé planetě a k novému digitálnímu světu. To se neobejde bez přizpůsobení našeho sociálně tržního hospodářství novým cílům současnosti. Je třeba dát důraz na rovnost a vytváření příležitostí pro všechny, nezávisle na tom, zda jde o ženy nebo muže, o lidi z východu, západu, jihu nebo severu, o mladé nebo staré. Musíme hájit naše společné hodnoty a prosazovat právní stát. V nadcházejících pěti letech musí všechny evropské instituce proti těmto obavám bojovat společně a musí vytvářet nové příležitosti.

Nový sbor komisařů bude čítat osm místopředsedů, včetně vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Místopředsedové jsou odpovědní za nejvyšší politické priority-budou řídit práci na nejdůležitějších průřezových otázkách, jako jsou Zelená dohoda pro Evropu, Evropa připravená na digitální věk, hospodářství, které pracuje ve prospěch lidí, ochrana evropského způsobu života, silnější Evropa ve světě a nový impuls pro evropskou demokracii.

Tři výkonní místopředsedové budou zastávat dvojí funkci. Budou jak místopředsedy odpovědnými za jedno ze tří hlavních témat programu nově zvolené předsedkyně, tak komisaři. Výkonný místopředseda **Frans Timmermans** (Nizozemsko) bude

koordinovat práci na Zelené dohodě pro Evropu a za podpory Generálního ředitelství pro oblast klimatu bude rovněž řídit opatření v oblasti klimatu. Výkonná místopředsedkyně **Margrethe Vestager** (Dánsko) bude koordinovat celý program pro Evropu připravenou na digitální věk a bude komisařkou pro hospodářskou soutěž, za níž bude stát Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž. Výkonný místopředseda **Valdis Dombrovskis** (Lotyšsko) bude koordinovat práci na hospodářství, které pracuje ve prospěch lidí, a bude za podpory Generálního ředitelství pro finanční stabilitu, finanční služby a unii kapitálových trhů vykonávat funkci komisaře pro finanční služby.

Dalšími pěti navrženými místopředsedy jsou: **Josep Borrell** (Španělsko) v současnosti ministr zahraničních věcí Španělska nominovaný na funkci vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředsedy s portfoliem Silnější Evropa ve světě; **Věra Jourová** (Česká republika) komisařka v Junckerově Komisi s novým portfoliem Hodnoty a transparentnost; **Margaritis Schinas** (Řecko) bývalý poslanec Evropského parlamentu, dlouholetý úředník Evropské komise s portfoliem Ochrana evropského způsobu života; **Maroš Šefčovič** (Slovensko) místopředseda Junckerovy Komise s novým portfoliem Interinstitucionální vztahy a prognostika; **Dubravka Šuicová** (Chorvatsko) poslankyně Evropského parlamentu, portfolio Demokracie a demografie, rovněž za Komisi povede přípravu na konferenci o budoucnosti Evropy.

Dalšími navrženými Komisaři jsou: **Johannes Hahn** (Rakousko) odpovědný za „Rozpočet a správu“; **Didier Reynders** (Belgie) právník a velmi zkušený bývalý ministr financí, ministr zahraničních věcí a evropských záležitostí a ministr obrany, odpovědný za „Spravedlnost“ (včetně tématu právního státu); **Marija Gabriel** (Bulharsko) je v současnosti evropskou komisařkou s digitálním portfoliem a nově se zaměří na portfolio „Inovace a mládež“; **Stella Kyriakides** (Kypr) je psycholožkou s dlouholetou zkušeností v oblasti sociálních věcí, zdraví a prevence rakoviny, jež povede portfolio „Zdraví“; **Kadri Simson** (Estonsko), poslankyně estonského parlamentu a ministryně hospodářských věcí a infrastruktury, bude odpovědná za portfolio „Energetika“; **Jutta Urpilainen** (Finsko), bývalá ministryně financí a členka výboru pro zahraniční věci finského parlamentu, pracovala také jako zvláštní vyslanec v Etiopii. Převezme odpovědnost za „Mezinárodní partnerství“; **Sylvie Goulard** (Francie), bývalá poslankyně Evropského parlamentu, převezme „Vnitřní trh“ a bude rovněž odpovědná za nové generální ředitelství pro obranný průmysl a vesmír; **László Trócsányi** (Maďarsko), bývalý maďarský ministr spravedlnosti, povede portfolio „Sousedství a rozšíření“; **Phil Hogan** (Irsko), stávající komisař pro zemědělství, přinese nové Komisi své zkušenosti v rámci portfolia „Obchod“; **Paolo Gentiloni** (Itálie), bývalý italský předseda vlády a ministr zahraničních věcí bude komisařem pro hospodářství; **Virginijus Sinkevičius** (Litva), litevský ministr hospodářství a inovací, bude odpovídat za „Životní prostředí a oceány“; **Nicolas Schmit** (Lucembursko) přispěje svými zkušenostmi z Evropského parlamentu a funkce ministra zaměstnanosti a práce a bude nyní odpovídat za portfolio „Pracovní místa“; **Helena Dalli** (Malta) jako ministryně pro sociální dialog, ochranu spotřebitele a občanské svobody a také jako ministryně pro evropské záležitosti a rovnost. Povede tedy portfolio „Rovnost“; **Janusz Wojciechowski** (Polsko) byl dlouholetým poslancem Evropského parlamentu a členem jeho zemědělského výboru a v současné době je členem Evropského účetního dvora. Bude odpovědný za portfolio „Zemědělství“; **Elisa Ferreira** (Portugalsko) je v současné době vice-guvernérkou Banco de Portugal. Po mnoho let je poslankyní

Evropského parlamentu a byla portugalskou ministryní pro plánování a ministryní životního prostředí, povede proto portfolio „Soudržnost a reformy“; **Rovana Plumb** (Rumunsko) je poslankyní Evropského parlamentu a ponese odpovědnost za portfolio „Doprava“; **Janez Lenarčič** (Slovinsko), slovinský diplomat, bývalý ministr pro evropské záležitosti se zkušenostmi se spoluprací s OSN a OSCE, bude odpovědný za portfolio „Řešení krizí“; **Ylva Johansson** (Švédsko), ministryně pro zaměstnanost a také bývalá ministryní školství, zdravotnictví a péče o seniory a poslankyně švédského parlamentu, povede portfolio „Vnitřní věci“.

Jako další krok musí Evropský parlament udělit souhlas s celým sborem komisařů, včetně vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku/ místopředsedy Evropské komise, kterému předchází slyšení kandidátů na komisaře v příslušných parlamentních výborech v souladu s jednacím řádem Parlamentu. Jakmile Evropský parlament udělí svůj souhlas, Evropská rada v souladu s čl. 17 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii Evropskou komisi formálně jmenuje.

EU prodloužila platnost sankcí uložených v souvislosti s činnostmi ohrožujícími územní celistvost Ukrajiny do 15. března 2020

Rada dne 12. září rozhodla o prodloužení platnosti omezujících opatření uložených v souvislosti s činnostmi narušujícími nebo ohrožujícími územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny o dalších šest měsíců, tedy do 15. března 2020. Tato opatření spočívají ve zmrazení majetku a cestovních omezeních. V současné době se vztahují na 170 osob a 44 subjektů. Podle potřeby byly aktualizovány příslušné údaje a odůvodnění zařazení těchto osob a subjektů na seznam. K dalším opatřením EU přijatým v reakci na krizi na Ukrajině patří mimo jiné: hospodářské sankce vůči určitým odvětvím ruského hospodářství, které nyní platí do 31. ledna 2020; omezující opatření v reakci na protiprávní anexi Krymu a Sevastopolu, která jsou omezena na území Krymu a Sevastopolu a nyní platí do 23. června 2020.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/c/policies/sanctions/ukraine-crisis/>

Potravinářský řetězec: členské státy podpořily větší transparentnost cen

V návaznosti na jednání s členskými státy v rámci Výboru pro společnou organizaci trhů, které se uskutečnilo dne 11. září přijme Komise v nadcházejících týdnech opatření, kterými se v zájmu větší transparentnosti zlepšuje oznamování cen v rámci potravinářského řetězce. Opatření vstoupí v platnost od 1. ledna 2021 a mají zejména zlepšit sběr údajů o cenách zemědělsko-potravinářských produktů v jednotlivých fázích dodavatelského řetězce s cílem pochopit způsoby určování cen. Návrh reaguje

na nedostatek informací o trzích, jež fungují mezi zemědělci a spotřebiteli (např. pokud jde o zpracování či maloobchodní prodej potravin). Asymetrie, která tak z hlediska informovanosti mezi zemědělci a jinými účastníky dodavatelského řetězce potravin vzniká, může zemědělce při obchodování s ostatními výrazně znevýhodňovat.

Dnes schválená opatření se budou týkat odvětví masa, mléka a mléčných výrobků, vína, obilovin, olejnin a bílkovinných plodin, ovoce a zeleniny, olivového oleje a cukru. Za sběr údajů o cenách a trhu budou odpovídat jednotlivé členské státy.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-5550_cs.htm

Příprava na brexit bez dohody: Komise vyzývá všechny občany a podniky EU, aby se připravili na vystoupení Spojeného království 31. října 2019

Komise dne 4. září ve svém šestém sdělení o připravenosti na brexit zopakovala výzvu všem zainteresovaným subjektům v EU-27, aby se připravily na scénář bez dohody. V tomto duchu Evropská komise zveřejnila podrobný seznam kroků, který má pomoci podnikům obchodujícím se Spojeným královstvím provést konečné přípravy. Aby byl obchod narušen co nejméně, měly by všechny subjekty zapojené do dodavatelských řetězců se Spojeným královstvím – ať mají sídlo kdekoliv – znát své povinnosti a nezbytné formality v přeshraničním obchodu. Kromě toho navrhla Komise Evropskému parlamentu a Radě pro případ brexitu bez dohody cílené technické úpravy doby trvání alternativních opatření EU v oblasti dopravy. Navrhla rovněž zopakovat v roce 2020 stávající alternativní opatření týkající se případného podílu Spojeného království na rozpočtu EU na rok 2020. Dále Komise navrhla, aby byly podnikům, pracovníkům a členským státům, kterých se důsledky brexitu bez dohody dotknou nejvíce, k dispozici prostředky z Evropského fondu solidarity a Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci. Návrhy musí ještě schválit Evropský parlament a Rada.

V souvislosti se specifickou situací na irském ostrově Komise nadále spolupracuje s Irskem, aby se ochránila integrita vnitřního trhu a zároveň se zabránilo vzniku tvrdé hranice. Společně hledají alternativní opatření pro situaci bezprostředně po brexitu bez dohody i trvalejší řešení na následující období. Pojistka obsažená v dohodě o vystoupení je jediným dosud nalezeným řešením, které neohrozí Velkopáteční dohodu, zajistí dodržování povinností vyplývajících z mezinárodního práva a zachová integritu vnitřního trhu.

V případě brexitu bez dohody se Spojené království stane třetí zemí bez jakýchkoli přechodných ujednání. Od toho okamžiku se na ně přestane vztahovat veškeré primární a sekundární právo EU. Nenastane žádné přechodné období, které by stanovila dohoda o vystoupení. Pokud dojde k brexitu bez dohody, očekává se před tím, než EU zváží zahájení diskusí o budoucích vztazích, že Spojené království nejprve vyřeší tři hlavní otázky související s rozlukou: 1) ochranu a dodržování práv občanů, kteří před brexitem využili svého práva na volný pohyb, 2) splnění finančních závazků, které Spojené království přijalo v době, kdy bylo členským státem EU, a 3) zachování

litery i ducha Velkopáteční dohody a míru na irském ostrově, jakož i integrity vnitřního trhu.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-5509_cs.htm

CCBE a ELF vyhrály tender Komise na vzdělávání advokátů

Nadace evropských advokátů a Rada evropských advokátních komor (CCBE) vyhrály tender Komise na vzdělávání advokátů v oblasti praní špinavých peněz a pravidel pro potírání financování terorismu na unijní úrovni. V následujících týdnech se uskuteční jednání s Komisí, kde budou diskutovány následující kroky a stanoveno datum oficiálního zahájení projektu.

Výroční zpráva SDEU

Výroční zpráva Soudního dvora Evropské unie se skládá ze dvou částí, které se nazývají *Soudní činnost* a *Zpráva o hospodaření*. Soudní dvůr Evropské unie zveřejňuje rovněž *Panorama roku*, což je souhrn Výroční zprávy. Materiály jsou dostupné zde: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/cs/

Judikatura SDEU a ESLP

Stanovisko generálního advokáta Bobka ze dne 24. září 2019 ve Spojené věci C-515/17 P a C-561/17 P Uniwersytet Wrocławski v. Výkonná agentura pro výzkum (REA) (C-515/17 P) a Polská republika v. Uniwersytet Wrocławski, Výkonná agentura pro výzkum (REA) (C-561/17 P)

Kdo je oprávněn zastupovat neprivilegovaného žalobce v řízení o přímé žalobě vedeném u Soudního dvora Evropské unie? Kdo je „advokátem oprávněným k výkonu advokacie podle práva některého členského státu“ ve smyslu článku 19 statutu Soudního dvora Evropské unie?

Uniwersytet Wrocławski podala u Tribunálu žalobu proti rozhodnutí Výkonné agentury pro výzkum (dále jen „agentura REA“), kterým agentura REA univerzitě uložila povinnost vrátit jisté peněžní prostředky, jež jí byly předtím poskytnuty. Žaloba byla

prohlášena za nepřípustnou pro nedostatek řádného právního zastoupení. Podle Tribunálu právní zástupce Vratislavské univerzity nespĺňoval požadavek nezávislosti, který se váže k pojmu „advokát“ ve smyslu čl. 19 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie. Tento právní zástupce měl sice kvalifikaci advokáta podle polského práva a vykonával advokacii v advokátní kanceláři, byl ale rovněž externím vyučujícím na Vratislavské univerzitě, a za tímto účelem uzavřel s touto univerzitou občanskoprávní smlouvu. Podle Tribunálu existence této smlouvy znamenala, že požadavek nezávislého právního zastoupení splněn nebyl.

V rámci projednávaného kasačního opravného prostředku podaného proti tomuto usnesení Soudnímu dvoru generální advokát dospěl k závěru, že právní zástupce Vratislavské univerzity je v řízení, které vedlo k vydání napadeného usnesení, patrně řádně oprávněn k výkonu advokacie podle polského práva. Je rovněž nesporné, že dotčený právní zástupce nejednal v řízení před Tribunálem jako zaměstnaný advokát Vratislavské univerzity. Zjevně byl tedy ve vztahu ke svému klientovi v postavení třetí osoby. Navíc je nesporné, že dotčená smlouva mezi tímto advokátem a Vratislavskou univerzitou se týkala vyučování, nikoli poskytování právních služeb před Tribunálem. Pokud jde o požadavek nezávislosti, generální advokát uvádí, že v řízení nezaznělo, že by byl právní zástupce vystaven jakékoli formě vnějšího tlaku. Pokud jde o možný střet zájmů, lze vyvozovat, že Tribunál měl za to, že takový střet existuje, když uvedl, že z občanskoprávní smlouvy uzavřené mezi právním zástupcem a Vratislavskou univerzitou plyne riziko, že jeho odborné stanovisko může být alespoň částečně ovlivněno jeho profesním prostředím s čímž generální advokát Bobek nesouhlasí. Dotčená smlouva se týkala vyučování mezinárodního práva soukromého. Kromě existence této smlouvy, jakož i dřívější příslušnosti k dané univerzitě, nebyly zjištěny žádné finanční ani jiné vazby mezi Vratislavskou univerzitou a tímto právním zástupcem, které by mohly vyvolat důvodné pochybnosti v otázce, zda tento právní zástupce sledoval nějaké jiné zájmy než zájmy Vratislavské univerzity. Za těchto okolností se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když pojem „advokát“ dle čl. 19 třetího pododstavce statutu, jakož i dle čl. 51 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu vyložil tak, že takováto vazba může zpochybnit nezávislost tohoto advokáta.

Ve světle shora uvedeného dochází k závěru, že první důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-515/17 P a první důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-561/17 P jsou opodstatněné a napadené usnesení je třeba zrušit. Dále generální advokát Soudu doporučuje, aby provedl dvojí přehodnocení judikatury a praxe Tribunálu v této oblasti. Zaprvé, pokud jde o podstatu věci, výklad čl. 19 třetího pododstavce statutu by se měl vrátit do rozumného a předvídatelného rámce. Zadruhé, a to je možná ještě důležitější, případná vada právního zastoupení by měla být považována za procesní nedostatek žaloby, na který musí být dotčený žalobce řádně upozorněn, přičemž mu musí být dána možnost jej napravit.

SDEU: Rozsudek ve věci C-417/18 AW a další v. Lietuvos valstybė, ze dne 5. září 2019

AW a další jsou příbuznými ES, mladé sedmnáctileté dívky, která se stala obětí trestného činu, když byla 21. září 2013 kolem 6:00 ráno na předměstí Panevėžys

(Litva) unesena, znásilněna a upálena zaživa v kufru automobilu. V době, kdy byla uvězněna v kufru, asi desetkrát na mobilním telefonu zadala jednotné evropské číslo tísňového volání „112“, aby požádala o pomoc. Zařízení centra tísňového volání však nezobrazovalo číslo použitého mobilního telefonu, což zabránilo v určení místa, kde se ES nacházela. Nebylo možné určit, zda byl mobilní telefon, který ES použila, vybaven SIM kartou ani proč se její číslo v centru tísňového volání nezobrazilo.

AW a další podali ke krajskému správnímu soudu ve Vilniusu žalobu na náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěla ES a oni samotní. Na podporu své žaloby tvrdí, že Litva v praxi nezajistila správné provedení směrnice o univerzální službě, která stanoví, že členské státy zajistí, aby telekomunikační podniky bezplatně zpřístupnily orgánu vyřizujícímu tísňová volání na číslo „112“ informace o tom, kde se volající nachází, a to jakmile je tomuto orgánu tísňové volání přepojeno.

Krajský správní soud se táže Soudního dvora, zda směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit takové zpřístupnění informací i v případě, že volání je učiněno z mobilního telefonu bez SIM karty, a zda mají členské státy prostor pro uvážení při vymezování kritérií týkajících se přesnosti a spolehlivosti informací o místě, kde se volající na číslo „112“ nachází, který jim umožňuje tato kritéria omezit na určení základnové stanice, která hovor spojila.

SDEU rozhodl, že **telekomunikační podniky musí bezplatně předat orgánu vyřizujícímu tísňová volání na číslo „112“ informace, které umožňují určit místo, kde se volající nachází. Členské státy musí zajistit, aby byla tato povinnost plněna i v případě, že mobilní telefon není vybaven SIM kartou.** Meze prostoru pro uvážení, který mají členské státy při vymezování kritérií týkajících se přesnosti a spolehlivosti informací o místě, kde se volající na číslo 112 nachází, jsou tedy dány nutností zajistit užitečnost předávaných informací, aby mohlo dojít ke skutečnému určení místa, kde se volající nachází, a tudíž k zásahu tísňových služeb.

Dále SDEU uvedl, že pokud v souladu s vnitrostátním právem členského státu existence nepřímé příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním vnitrostátních orgánů a újmou, kterou utrpěl jednotlivec, postačuje ke vzniku odpovědnosti státu, musí proto taková nepřímá příčinná souvislost mezi porušením unijního práva přičitatelným tomuto členskému státu a škodou utrpěnou jednotlivcem rovněž postačovat ke vzniku odpovědnosti uvedeného členského státu za toto porušení unijního práva.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=217487&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2100690>

ESLP: Rozsudek ve věci Camacho Camacho proti Španělsku ze dne 24. září 2019 (stížnost č. 32914/16)

Selháním španělského soudu, který nevyslechl stěžovatele a svědky v odvolacím řízení došlo k porušení jejich práva na spravedlivý proces.

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) ve věci Camacho Camacho proti Španělsku jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 (právo na spravedlivý proces) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Věc se týkala odsouzení pana Camacha Camacha v odvolacím řízení poté, co byl osvobozen soudem prvního stupně. Odvolacím soudem byl odsouzen k trestu odnětí svobody a pokutě, přestože on sám a další svědci nebyli nikdy vyslechnuti, a to i přesto, že odvolací soud v rámci řízení kompletně přehodnotil individuální okolnosti případu a výrok o vině a trestu. ESLP rozhodl, že posouzení a přehodnocení případu provedené soudem Audiencia Provincial bylo natolik závažné, že vyžadovalo vyslechnutí stěžovatele a svědků.

Kompletní znění rozsudku ESLP naleznete ve francouzském jazyce zde: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-196360>

ESLP: Rozsudek ve věci Rizzotto proti Itálii ze dne 5. září 2019 (stížnost č. 20983/12)

Italský postup v řízení proti příkazu k zadržení obviněného a vzetí do vazby, kterého nelze vysledovat, není v souladu s Úmluvou

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) ve věci Rizzotto proti Itálii jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení článku 5 odst. 4 (právo na rychlé přezkoumání zákonnosti zbavení svobody) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Věc se týkala zákonnosti příkazu k zadržení obviněného, jeho umístění do vazby a dodržení procesních záruk podle čl. 5 odst. 4 (právo na rychlé přezkoumání zákonnosti zbavení svobody) Úmluvy. Vyšetřovací soudce v Palermu vydal příkaz k zadržení stěžovatele obviněného z účastenství na obchodování s drogami. Stěžovatele však nebylo možné vysledovat, byl pro účely řízení považován za uprchlého a byl mu proto soudem ustanoven advokát. Ten proti příkazu k zadržení podal opravný prostředek, jež byl zamítnut. O tři měsíce později byl stěžovatel zatčen na Maltě a sám si zvolil nového právního zástupce. I tento advokát podal v zájmu klienta proti příkazu k zadržení opravný prostředek. Stěžovatel byl vydán do Itálie a umístěn do vazby v Římě, zatímco probíhalo soudní řízení v Palermu, kterého se však stěžovatel neúčastnil a byl zastoupen svým advokátem. I tento druhý opravný prostředek byl zamítnut, a to z důvodu, že již stěžovatel jednou uplatnil své právo na rozporování příkazu k zadržení a vzetí do vazby prostřednictvím advokáta, který mu byl ustanoven soudem když on sám měl v řízení status uprchlého. Toto rozhodnutí bylo následně podpořeno i kasačním soudem.

ESLP shledal, že pan Rizzotto nikdy neměl osobně příležitost vyjádřit se k žádosti o propuštění z vazby, protože tatáž žádost již byla podána bez jeho vědomí oficiálně ustanoveným advokátem. ESLP uvedl, že základní zárukou vyplývající z článku 5 odst. 4 úmluvy je právo být slyšen před soudcem, který posuzuje opravný prostředek proti zadržení obviněného a vzetí do vazby. Poznamenal, že ani při řízení o přezkumu zákonnosti stěžovatelovy vazby, nebyl stěžovatel vyslechnut. ESLP dospěl k závěru, že italský právní systém neposkytl stěžovateli procesní záruky v souladu s článkem 5 odst. 4 úmluvy.

Kompletní znění rozsudku ESLP naleznete ve francouzském jazyce zde: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-195543>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK